

פרק המדיר

רגילה תיתכן אפשרות שלא תבעל לו שבוע, כגון בנדה, או שבועיים, ביולדת, הרי אין כאן הפקעה גמורה של חיובי האישות שמחוייב לה הבעל. אך בבמקום שיש הפקעה גמורה של חיובי האישות, עליו להוציאה מיד.

וכמו כן, לאו דוקא כשמונע ממנה דבר שהוא מחוייב לה, אלא אם אינו מאפשר לה לחיות כראוי, כגון שמונע ממנה תכשיטים, חייב הוא להוציאה מיד.

וגם במניעה זו, אם אינו מונע אותה מדעתו, אלא "איסורא רמיא עליו", כגון שנדר נדר באופן שאינו מאפשר לה תכשיטים, נתנו לו חכמים קיצבה, באופן שלא תהיה הפקעה גמורה.

ובנידון זה עסקינן בפרקין — כאשר מונע מאשתו את חיוביו כלפיה, או שמונע ממנה לחיות כראוי, על ידי נדר, מהי הקצבה שקצבו לו חכמים שיכול להשהותה תחתיו.

מתניתין:

המדיר את אשתו מליהנות לו, היינו שאסר עליה באיסור נדר ליהנות מנכסיו⁽¹⁾, ואינו יכול לזונה — כיצד הוא יקיים את חיוב

פתיחה לפרק המדיר את אשתו

לעיל, במהלך המסכת, התבארו חיובי הבעל כלפי אשתו, ובהם חיובו לקיים מצות עונה, חיובו לזון את אשתו, ולהלבישה, וחיובים נוספים.

כמו כן, התבאר, שהבעל המורד מלקיים את חיוביו כלפי אשתו, קנסוהו חכמים שיוסיף על כתובתה שלשה דינרים בכל שבוע, עד ששה חדשים. ואם עמד במרדו, יוציא ויתן כתובה.

אך דוקא במורד, המתחמק מלקיים חיובו כלפי אשתו, התעסקו עמו חכמים, אולי יחזור ממרדו, ויקיימנה תחתיו. אך אם הוא אינו מתחמק, אלא מודיע במפורש — "איני משמש עמה", או "איני זן אותה", חייב הוא להוציאה מיד, וליתן לה כתובתה.

ואם הדיר את עצמו בנדר מהנאת תשמיש המיטה, הרי כיון שכעת אינו מורד מדעתו, אלא אסור לו לבעול אותה מחמת נדרו, נתנו לו חכמים קצבה: שבוע לבית שמאי, או שבועיים לבית הלל. ויתר מכן, יוציא, ויתן כתובה.

והטעם לשיעור הקצבה — כיון שאף באשה

שמשועבד לה, כיון שבשעה שנדר עדיין לא היה משועבד, אם כן מדוע לא יחול הנדר גם על תשמיש המיטה? הרי בשעה שנדר עדיין לא היה משועבד לתשמיש המיטה?

ולכן בארו התוספות, שלשון "להנות" משמעה רק הנאת ממון ולא תשמיש המיטה. וליישב את שיטת רש"י, כתב הגאון רבי עקיבא איגר, שיש לחלק בהדירה ועודה ארוסה

1. רש"י פירש — שהאומר לאשתו "מדיר אני אותך מהנאתי", יש במשמעות הלשון גם שהדירה מתשמיש המיטה, אלא שלא חל הנדר לגבי תשמיש, כיון שהבעל משועבד לקיים חיוב עונה.

והקשו עליו התוספות — אם כן, לפי תירוץ הגמרא לקמן, שמשנתנו עוסקת כשהדירה בעודה ארוסה, ולכן חל הנדר גם על המזונות